

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความรุนแรงในครอบครัวในนวนิยาย เรื่องขมื่นกับปุน ของ จุลลดา ภัคดีภูมินทร์ และปุนปิดทอง ของ กฤษณา อโศกสิน

ภัศลพัชร เพิ่มเสมอ

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยาย โดยศึกษาจากนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปุน** ของจุลลดา ภัคดีภูมินทร์ และ **ปุนปิดทอง** ของกฤษณา อโศกสิน ผลการศึกษาพบว่า ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวปรากฏเป็น 4 ลักษณะคือ ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการหย่าร้าง ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากบริบททางสังคมวัฒนธรรม ความรุนแรงในครอบครัวที่ตัวละครกระทำต่อตนเอง และความรุนแรงในครอบครัวที่เพศชายเป็นผู้กระทำ นวนิยายนำเสนอให้เห็นความรุนแรงในครอบครัวเป็นภาพด้านลบของบุพการีที่ขาดความรับผิดชอบ และบกพร่องด้านจิตสำนึกที่จะเลี้ยงดูลูกของตนเองจนเกิดความรุนแรงต่าง ๆ ตามมา อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม บริบททางสังคม และวัฒนธรรมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้เป็นพ่อและแม่ต่างมุ่งแสวงหาความสุขสบายและความมั่นคงให้กับชีวิตด้วยเงินทองและชื่อเสียง จนทำให้ศีลธรรมและจริยธรรมถูกลดระดับความสำคัญลงไป ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวต้องเหินห่างกัน ความรุนแรงที่ตัวละครกระทำต่อตนเอง เป็นการมุ่งนำเสนอถึงพฤติกรรม การทำร้ายตนเองส่งผลให้เกิดความรุนแรง ประการสุดท้ายคือความรุนแรงในครอบครัวที่เพศชายเป็นผู้กระทำ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากในสังคมไทยมองว่าผู้ชายเป็นเพศเข้มแข็งและมีอำนาจ ทั้งในเรื่องของรูปลักษณะภายนอกและความเชื่อของคนในสังคม

คำสำคัญ : ความรุนแรง, ครอบครัว, ขมื่นกับปุน, ปุนปิดทอง

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Parental violence in the novels: Kanin kub Poon by Jullada

Pakdeephummin and Poon Phit Thong by Kritsana Asoksin

Patsiporn Poemsem

Thai Language program, Humanities and Social Sciences Suan Sunandha Rajabhat University

ABSTRACT

This article aims to analyze representation of parental violence appeared in the novels. Study was conducted on Kamin kub Poon by Julluada Pakdeephumin and Pun Phit Thong by Kritsana Asoksin and found that there were 4 types of parental violence i.e. violence i.e. caused by divorce, social and cultural context, sett-harm and masculine power Parental violence caused by the divorce was negative representation of irresponsible parent and lack of good sense to uplift their child leading to violence, which might affect a way of life of family members directly and indirectly. Other than the divorce, social and cultural context could also one of the factors causing parental violence as economic change could lead the parents to seek for happiness and security in the form of wealth and fame reducing morality and ethics, which was the root of distant relationship. As for self-harm, the novels described self-harm as a root of violence. Lastly, masculine oppression, the root of the problem might be found in Thai society as it praises the man for strength and power in both appearance and social belief.

Keyword : Violence, family, Kamin kub Poon and Pun Phit Thong

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่สำคัญของมนุษย์ มีหน้าที่คอยขัดเกลา อบรมสั่งสอน และเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้ได้รับความรัก ความอบอุ่น ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามวัฒนธรรมประเพณีที่พึงงาม รวมทั้งการปลูกฝังความคิดความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่หากครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัว ดังจะเห็นได้จากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งทำลายความสัมพันธ์ ความรัก ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรที่มีระหว่างสมาชิกในครอบครัว

วรรณกรรมเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดความคิดและความรู้สึก สะท้อนให้เห็นสังคมในขณะนั้นได้ ในขณะเดียวกันสังคมก็มีผลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมเช่นเดียวกัน นวนิยายเป็นวรรณกรรมที่สามารถสื่อความคิดและความรู้สึกของผู้แต่งออกมาได้เป็นอย่างดี ดังที่ จิตรลดา สุวัตติกุล (2530 : 67-68) ได้กล่าวไว้ว่า “นวนิยายคือเรื่องของผู้แต่งสมมติขึ้น สร้างสรรค์เรื่องราวให้สมจริงยิ่งขึ้นด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครที่แสดงออกมาสะท้อนมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่จำลองเป็นภาพชีวิตในนวนิยาย” โดยผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิดและมุมมองของตนไว้ในตัวละคร จากการใช้ผู้เขียนถ่ายทอดตนเอง ทำให้เห็นพฤติกรรมบทบาทสภาพชีวิต และสังคมวัฒนธรรม ของตัวละครได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิรา สัตยวิวัฒนา (2522: 46-47) ที่กล่าวว่า “การศึกษาตัวละครคือการศึกษาชีวิตมนุษย์เพราะผู้แต่งย่อมถ่ายทอด

สภาพสังคมในขณะนั้น ๆ ลงไปในเรื่องที่ตั้งขึ้น อาจเกิดขึ้นโดยความตั้งใจและความไม่รู้ตัว”

ในปัจจุบันเรามักจะเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ประสบอยู่ และพยายามที่จะแก้ไขเพื่อยุติความรุนแรงเหล่านี้ สำหรับในประเทศไทยความรุนแรงแม้จะไม่เกิดขึ้นเฉพาะเด็กและสตรีแต่จากข้อมูลสถิติหลายแห่ง เช่น ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุและโทรทัศน์ หรือข้อมูลการให้บริการต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อขององค์กรเอกชน พบว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นกับสตรีและเด็กเป็นส่วนใหญ่ และทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

การนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ปรากฏให้เห็นอยู่มากในสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในข่าวอาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์ การแพร่ภาพและเสียงทางวิทยุหรือโทรทัศน์ นอกจากนี้เรายังสามารถพบการนำเสนอความรุนแรงในครอบครัวได้จากวรรณกรรม โดยเฉพาะ “นวนิยาย” ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนสังคมและให้ข้อคิดเตือนใจแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

ความรุนแรงในครอบครัวนั้นเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานและปรากฏในนวนิยายของไทยหลายเรื่อง จะเห็นได้ว่า “นวนิยาย” เปรียบเสมือนสื่อกลางสำคัญในการนำเสนอเรื่องราวสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยผู้เขียนมักจะนำเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมาเรียบเรียงผ่านมุมมองต่าง ๆ ของตัวละครเพื่อสะท้อนให้เห็นความเป็นไปของสังคมในแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในการศึกษาวิจัย

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์ความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายไทย โดยจะศึกษาจากนวนิยายไทยเรื่อง **ขมื่นกับปุน** ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ และ **ปุนปิดทอง** ของ กฤษณา อโศกสิน เพื่อจะสื่อให้เห็นถึงภาพสะท้อนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง **ขมื่นกับปุน** และ **ปุนปิดทอง**

สมมุติฐานการวิจัย

ตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปุน** และ **ปุนปิดทอง** นำเสนอภาพความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการหย่าร้าง นำเสนอภาพความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากบริบททางสังคมวัฒนธรรม นำเสนอภาพความรุนแรงที่ตัวละครกระทำต่อตนเอง และนำเสนอภาพความรุนแรงที่เพศชายเป็นผู้กระทำ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษา
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

3. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1) **ขมื่นกับปุน** ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์

2) **ปุนปิดทอง** ของ กฤษณา อโศกสิน

4. วิเคราะห์ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 2 เรื่องข้างต้น

5. สรุปผลการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาจากนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นนวนิยายที่สะท้อนปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอย่างเด่นชัด ได้แก่

1. **ขมื่นกับปุน** ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์

2. **ปุนปิดทอง** ของ กฤษณา อโศกสิน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยาย โดยศึกษาจากนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปุน** และ **ปุนปิดทอง**

ผลการศึกษาพบว่า ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปุน** และ **ปุนปิดทอง** แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการหย่าร้าง ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากบริบททางสังคมวัฒนธรรม ความรุนแรงในครอบครัวที่ตัวละครกระทำต่อตนเอง และความรุนแรงในครอบครัวที่เพศชายเป็นผู้กระทำ

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการหย่าร้าง

การหย่าร้างเป็นปัญหาครอบครัวในชีวิตสมรส อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้เด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก รู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่น และมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ ขึ้นได้

ปัญหาการหย่าร้างเป็นความรุนแรงที่ตามมาหลังจากการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน ซึ่งปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ปูนปิดทอง**

ผู้แต่งได้ยกตัวอย่างของกลุ่มสมรสที่มีความไม่พร้อมคือครอบครัวมธุรา เป็นครอบครัวของสองเมือง ตัวละครเอกฝ่ายชาย และครอบครัววนาเลข เป็นครอบครัวของบาลี ตัวละครเอกฝ่ายหญิง ทั้งสองครอบครัวต่างเป็นครอบครัวที่มีหน้าตาในสังคม แต่พ่อแม่ของตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีพฤติกรรมเจ้าชู้ ไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน และนอกใจคู่สมรสของตนอยู่บ่อยครั้งจึงเป็นเหตุครอบครัวต้องแตกแยกและลงเอยด้วยการแยกทางไปมีครอบครัวใหม่ เมื่อพ่อแม่ไม่สามารถมอบความรักและความอบอุ่นให้กับลูกได้อย่างเต็มที่ ลูกจึงรู้สึกโดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่งทางจิตใจ และเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวตามมาภายหลังส่งผลให้ตัวละครรุ่นลูกซึ่งเติบโตขึ้นมาพร้อมกับปัญหาการแยกทางของพ่อแม่ นั้นส่งผลเกิดปัญหา

ด้านจิตใจของลูก ทำให้ลูกรู้สึกมีปมด้อยในชีวิตจนไม่อาจหาทางออกให้แก่ปัญหานั้นได้

ความรุนแรงในครอบครัวในนวนิยายเรื่อง **ปูนปิดทอง** เกิดจากพ่อแม่บ่พร่องในหน้าที่ของตน คือ เมื่อพ่อแม่หย่าร้างกันก็ไม่สามารถเลี้ยงดูมอบความรักความอบอุ่นให้กับลูกได้ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพด้านลบของบุพการีที่ขาดความรับผิดชอบที่จะเลี้ยงดูลูกของตัวเอง เช่น คำพูดของเรื่องรามหรือเอี่ยมน้องต่างมารดาของสองเมือง ดังนี้

“ที่เอี่ยมตกต่ำทุกวันนี้เพราะมีพ่อแม่ไม่ดี”

“แม่แกลคนเดียวแหละ เพราะแม่นี้สำคัญถึงพ่อจะเหลวไหลยังไง ถ้ามีแม่ที่ดีก็ไม่ถึงกับบ้านแตกสาแหรกขาดมาก

“ฮื่อ...พ่อเอี่ยมก็แยะ อออย่าเข้าข้างพ่อเลย..พ่อเอี่ยมนะ เขาเคยรู้มัยว่า เขาจะต้องทำอะไรกับครอบครัวมั่ง... เรื่องรามพูดด้วยน้ำเสียงกระด้างจนอาสะดุ้ง”

(ปูนปิดทอง, 2544: 497)

ข้อความข้างต้นเป็นคำพูดของเรื่องรามหรือเอี่ยม ที่เน้นย้ำให้เห็นภาพว่าพ่อของตนนั้นบกพร่องในหน้าที่ของผู้เป็นพ่อและขาดความรับผิดชอบที่ดี ภายในครอบครัว ทั้งแสดงให้เห็นถึงความไม่พร้อม ที่จะดูแลคนในครอบครัว เพราะแค่การหักห้ามกิเลสของตัวเองยังไม่สามารถทำได้

นอกจากนี้บาลียังได้กล่าวถึงแม่และพ่อของเธอเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าการที่ผู้เป็นพ่อและแม่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ หรือแม้แต่การไม่รู้จักรักหักห้าม ยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่ไม่สมควร

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กระทำในชีวิตคู่ของสามีภรรยาถึงถือเป็นความรุนแรง
ที่อาจเกิดในจิตใจ และทำให้ชีวิตครอบครัวต้อง
จบลงในที่สุด ดังความที่ว่า

“อย่างแม่และพ่อหล่อน...พ่อซึ่งได้ชื่อว่า
เจ้าชู้แน่แหละ...คนทั้งสองก็เลยเลิกรากัน
เพราะแม่หล่อนไปมีสัมพันธ์กับชายอื่น แล้ว
หอบข้าวของตามชายอื่นไปโดยทิ้งหล่อนให้
อยู่ในความอุปการะของพ่อ...

...ในเมื่ออาชีพของเขาคือนักธุรกิจภาค
บันเทิงเกือบทุกสาขา อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำ
ได้ก็คือ ปล่อยลูกไว้กับหญิงแก่สองคน...
เพราะฉะนั้น ท้ายที่สุด เขาก็ไม่เห็นที่ใดดีไป
กว่าโรงเรียนประจำ”

(ปูนปิดทอง 2544: 38-39)

จากความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสันคลอน
ของครอบครัว เพราะนอกจากจะสื่อภาพ
ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ซื่อสัตย์ในความรักที่มีต่อกัน
ความมั่นคงทางความรักให้แก่กันย่อมพังทลายลง
ทั้งแสดงให้เห็นถึงการขาดความรับผิดชอบใน
การเลี้ยงดูลูกที่ได้ชื่อว่าเป็นผลผลิตผลของความรัก
ระหว่างตนกับคู่สมรส แต่กลับไม่สามารถเลี้ยงดู
ลูกได้ ส่งลูกไปให้ย่า และคนที่เคยเลี้ยงดูตนเองมาก่อน
เลี้ยงดูแทน ยิ่งไปกว่านั้นคือผลกระทบหน้าที่ใน
การเลี้ยงดูลูกไปให้กับโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำ
เพราะเชื่อว่าบุคลากรในสถานศึกษาสามารถ
เข้ามาทำหน้าที่รับเลี้ยงและสั่งสอนแทนพ่อแม่ได้

2. ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจาก บริบททางสังคมวัฒนธรรม

เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าทั้งนวนิยายเรื่อง**ขมิ้น
กับปูน** ของจุลลดา ภักดีภูมิินทร์ และเรื่อง**ปูนปิดทอง**
ของกฤษณา อโศกสิน แต่งขึ้นต่างบริบทและต่าง
เวลา ทำให้บริบททางสังคมนั้นต่างกันอย่างสิ้นเชิง

โดยนวนิยายเรื่อง**ขมิ้นกับปูน**จะเสนอให้เห็น
ภาพครอบครัวที่อยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงไปตาม
ระบอบการปกครอง เมื่อผู้นำครอบครัวไม่สามารถ
รับมือให้ตนและครอบครัวไม่สามารถยอมรับหรือ
ปรับตัวให้เป็นไปตามสภาพสังคมได้ ย่อมส่งผลให้
ความสัมพันธ์ในครอบครัวแยลง และ เกิดความรุนแรง
ขึ้นได้ ดังจะเห็นได้ว่า พระยาอภิบาลบำรุง ไม่ยอมรับ
การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอก ยึดถือเอา
ความคิดของตนเป็นใหญ่ เรียกร้องหาความเป็น
ประชาธิปไตย ในทางกลับกันการที่ไม่มีใครยอม
ฟังเสียง หรือความคิดเห็นจากผู้หญิงในบ้านหลังนี้เลย
ก็ถือว่าไร้ความเป็นประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

อำนาจความเป็นใหญ่ของผู้ปกครอง กดขี่
กดทับ ความคิดและความรู้สึกของคนในครอบครัว
สิ่งเหล่านี้เองที่เปรียบเสมือนเป็นแรงกระตุ้นให้เกิด
ความรุนแรงในครอบครัวตามมาภายหลัง

นวนิยายเรื่อง**ปูนปิดทอง** จะเสนอให้เห็นถึง
ข้อบกพร่องด้านหน้าที่และความรับผิดชอบของ
พ่อแม่ในยุคทุนนิยมจนทำให้ลูกต้องเผชิญปัญหา
ทางด้านจิตใจ

กฤษณา อโศกสิน ใช้ครอบครัวมธูราและ
ครอบครัววนาเลขในนวนิยายเรื่อง**ปูนปิดทอง** สื่อ
ให้เห็นภาพครอบครัวในช่วงแรกของการพัฒนา

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประเทศตามแนวคิดกระแสทุนนิยมที่ประสบปัญหาด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัวอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากผู้เป็นพ่อและแม่ขาดศีลธรรมในการใช้ชีวิตคู่และไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยดังจะเห็นได้จาก ทั้งสองครอบครัวต่างเป็นครอบครัวที่มีหน้าตาในสังคม แต่พ่อแม่ของตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีพฤติกรรมเจ้าชู้ ไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน และนอกใจคู่สมรสของตนอยู่บ่อยครั้ง จึงเป็นเหตุครอบครัวแตกแยกและลงเอยด้วยการแยกทางไปมีครอบครัวใหม่

การขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้เป็นพ่อและแม่เช่นนี้ ถือเป็นตัวการสำคัญที่จะบั่นทอนความรักและความสำนึกในหน้าที่ของผู้เป็นพ่อแม่ครอบครัวที่พ่อและแม่ไม่อาจดำรงความสัมพันธ์ที่ครอบครัวเดียวเช่นนี้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงการไม่ได้เลี้ยงดูและมอบความเอาใจใส่ที่เพียงพอให้แก่ลูก ส่งผลให้ลูกมีสภาพจิตใจยำแย่ ทั้งยังสร้างปมด้อยให้กับตนเองและพยายามไขว่คว้าหาความรักจากคนที่รักและเข้าใจจริง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ส่งผลกระทบที่เลวร้ายต่อชีวิตรุ่นลูกของคนเหล่านี้ ดังที่ผู้แต่ง ได้เสนอภาพความรุนแรงในจิตใจของลูกผ่านความนึกคิดและพฤติกรรมของตัวละครรุ่นลูก เช่น ยามปลอดและสกรรจ์

ยามปลอด ลูกชายของทวีเป็นพี่น้องต่างมารดาของสองเมือง ยามปลอดไม่สามารถจัดการกับจิตใจที่มีปมด้อย เขาพยายามเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ด้วยการทำตัวเป็นอันธพาล แต่ด้วยการไม่ได้รับความใส่ใจจากพ่อและการเลี้ยงดู

อย่างเต็มที่จากแม่ ท้ายที่สุดเขาก็ไม่อาจใช้จิตสำนึกด้านดียับยั้งการกระทำของตนเอง เขาวางแผนเข้ามาปล้นบ้าน สองเมือง โดยทำร้ายร่างกายพ่อของตนเองที่เข้ามาขัดขวาง ภาพของยามปลอดจึงเป็นภาพของผู้ร้าย ที่นอกจากจะเป็นภาพของน้องที่ทำร้ายชีวิตพี่แล้วยังเป็นภาพของลูกที่อกตัญญูต่อบุพการีอีกด้วย

สกรรจ์ ลูกชายของคุณบุรีและพี่น้องต่างมารดากับบาลี มีปมปัญหาด้านจิตใจไม่ต่างกับยามปลอด แต่สกรรจ์เลือกที่ทำร้ายตัวเองเพื่อเรียกร้องความสนใจ เขาตัดสินใจอย่างหนักจนเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งตับ ภาพของสกรรจ์จึงเป็นภาพของมนุษย์ที่มีแต่ความแค้นเคืองแต่ไม่มีใครจะเป็นผู้ระบายความทุกข์ ท้ายที่สุดก็ย้อนกลับมาทำร้ายตัวเองเพื่อประชดผู้เป็นพ่อ

เมื่อความเจ็บช้ำแค้นเคืองพ่อแม่ผนวกกับทิวี่ในใจ ทำให้ตัวละครรุ่นลูกประชดชีวิตด้วยการทำให้ตัวเองตกต่ำ เช่น เรื่องรามมีพฤติกรรมหลอกหลวงฉ้อโกงผู้อื่น ยามปลอดหาทางออกของปมปัญหาในใจโดยการพึ่งยาเสพติด สกรรจ์ตัดสินใจหนักการกระทำความรุนแรงที่ตัวละครกระทำต่อตนเอง เช่นนี้สามารถบ่งชี้ได้ว่านอกจากพวกเขาจะไม่มีหลักยึดถือด้านคุณธรรม จริยธรรมในจิตใจแล้วยังสะท้อนให้ถึงการไร้ที่พึ่ง การขาดผู้ชี้แนะให้ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ซึ่งมีสาเหตุมาจากความบกพร่องของบุพการี

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. ความรุนแรงในครอบครัวที่ตัวละคร กระทำต่อตนเอง

ภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ตัวละคร
กระทำต่อตนเอง เป็นการมุ่งนำเสนอถึงความ
ต้องการของมนุษย์ผ่านตัวละคร ซึ่งความต้องการ
นั้นค่อนข้างรุนแรงอยู่ภายใต้จิตสำนึก แต่ตัวละคร
ต้องพยายามการเก็บกด ปกปิดความรู้สึกหรือ
ความต้องการเอาไว้ ซึ่งอาจมีพฤติกรรมการทำ
ร้ายตนเอง การกระทำให้ตนเองได้รับบาดเจ็บ
หรือเสี่ยงอันตราย

3.1 ลักษณะนิสัยของตัวละคร

ความขัดแย้งภายในของตัวละคร มีตัวแปร
ที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งคือ ลักษณะนิสัย โดย
ผู้วิจัยจะศึกษา ลักษณะนิสัยของตัวละคร 2 กลุ่ม
ดังนี้

3.1.1 ลักษณะนิสัยอ่อนแอ

จากการศึกษาวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง
ขมื่นกับปูนและปูนปิดทอง ปรากฏลักษณะนิสัย
ของละครที่มีลักษณะอ่อนแอ ดังตัวอย่าง

“ปัทมาเป็นเด็กที่ไม่สู้จะเชื่อตัวเอง
ไม่แน่ใจในเหตุผล บางครั้งหล่นก็หวาดกลัว
และยอมปฏิบัติตามทุกอย่างด้วยความ
หวาดกลัว หาใช่ด้วยใจสมัครไม่”

(ขมื่นกับปูน, 2552: 69)

จากข้อความข้างต้น แสดงให้ว่าปัทมา
พยายามปกปิดความรู้สึกหรือความต้องการของ
ตนเองเอาไว้ แต่ความรู้สึกเหล่านั้นถูกสะสมไว้

มากเกินกว่าที่คนหนึ่งคนจะรับไหวกระทั่ง
กลายเป็นปัญหารุนแรงยากเกินจะแก้ไข เช่น
ปัทมา ในนวนิยายเรื่อง**ขมื่นกับปูน** ถูกกีดกัน
ไม่ให้อภิเษกสมรส จนเกิดเป็นบาดแผลเล็ก ๆ ในใจ
และในที่สุดบาดแผลนั้นก็ได้ฝังลึกลงไปยากจะ
เลื่อนหาย

นอกจากนี้ปัทมายังมีมักจะมีพฤติกรรม
โศกเศร้า คิดทำร้ายตนเอง ต่อต้านความคิดของ
คนในครอบครัว และที่ร้ายแรงที่สุดคือ ส่งผลให้
จิตได้สำนึกของปัทมามีความวิตกกังวล หวาดกลัว
เมื่อเจอเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจ
ปัทมา จึงมีอาการทางจิต ซึ่งถือเป็นความรุนแรง
จากครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อปัทมาโดยตรงทั้ง
ร่างกายและจิตใจ

นอกจากนี้ตัวละครรุ่นพ่อแม่ในนวนิยาย
เรื่อง**ปูนปิดทอง** ทุกคนมีลักษณะร่วมกัน คือ
ยึดถือการสนองความต้องการของตนเป็นใหญ่ อัน
เป็นตัวการบั่นทอนความรักและความสำนึกใน
หน้าที่ของผู้เป็นพ่อแม่ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ส่งผล
กระทบที่เลวร้ายต่อชีวิตรุ่นลูกของคนเหล่านี้ เช่น

สกรรจ์ ในนวนิยายเรื่อง**ปูนปิดทอง**
บุตรชายคนโตของบุรีกับภรรยาคนแรก สกรรจ์มี
ปมในใจที่รู้สึกว่าเขาโดนพ่อทอดทิ้ง และทำให้
เกลียดพ่อ เขาไม่สามารถแกะปมในใจที่เกลียดพ่อ
ออกไปได้ ทำให้เขาทำร้ายตนเองโดยการพา
ตัวเองให้ตกเป็นทาสของสุรา และเป็นโรคร้ายจน
เสียชีวิตไปในที่สุด

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

“พ่ออย่ามาจนน้ำให้ขุนอีกเลย ผม
กำลังจะล้ม กำลังจะตาย ขอให้ผมตายอย่าง
สงบ แต่ขอให้ได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า เราอย่าได้
เกิดมาเป็นพ่อแก่ลูกกันอีกเลย”

(ปูนปิดทอง, 2544: 463)

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
สาเหตุการทำร้ายตนเองของสกรรจ์มาจากความ
รุนแรงในครอบครัวที่พ่อแม่ได้สร้างไว้ เป็นสาเหตุ
ที่ทำให้เกิดปมด้อยอันร้ายแรงในจิตใจ สร้างความ
เจ็บช้ำแค้นเคืองพ่อแม่ เมื่อผนวกกับทิวของ
สกรรจ์ ทำให้เขาเลือกตัดสินใจประชดชีวิตด้วย
การทำตัวตกต่ำ ตกเป็นทาสของสุรา การติดเหล้า
อย่างหนักของสกรรจ์ ทำให้เขาพบหายนะในชีวิต
หน้าที่การงานต้องจบลง ไม่มีคนคบหา

การกระทำ ความรุนแรงต่อตนเอง
ของปัทมาโน นวนนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปูน** และ
สกรรจ์ในนวนนิยายเรื่อง **ปูนปิดทอง** เป็นเพราะตัว
ละครทั้งสองไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง อาจมีสาเหตุ
จากการถูกคนในครอบครัวปล่อยปละละเลย หรือ
กดขี่ข่มเหง ทำให้ตัวละครรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่ได้รับความ
รัก ความอบอุ่น จนเกิดเป็นทิวในใจ มี
พฤติกรรมการทำร้ายตัวเอง มองตนเองว่าเป็นคน
ไร้ค่า จนเกิดความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวังและเศร้าใจ
ตลอดเวลา จนทำให้กลายเป็นคนขาดทักษะใน
การแก้ปัญหาชีวิตไม่สามารถหาทางออกที่ดีให้กับ
ปัญหาที่ตนเองพบเจอได้

3.1.2 ลักษณะนิสัยเข้มแข็ง

จากนวนิยายที่เลือกมาศึกษาทั้ง 2 เรื่อง
ลักษณะนิสัยของตัวละครคือความซบซึ้งนทาง
อารมณ์ ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเข้มแข็งมักจะมี
ทั้งความอ่อนไหวแต่ก็มีความเข้มแข็ง คือสามารถ
เผชิญกับปัญหาและหาทางออกที่ดีให้กับตนเอง
ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ซึ่ง
ตัวละครจะมีพฤติกรรมใฝ่ดีประกอบกับความมีสติ
สามารถเตือนตัวเองได้อย่างเหมาะสม จึงเห็นได้
ว่าลักษณะนิสัยที่เข้มแข็งเป็นผลจากการต่อสู้กับ
ตัวเองอย่างไม่ยอมพ่ายแพ้ปัญหา

ตัวละครรุ่นลูกในนวนิยายเรื่อง **ปูนปิดทอง**
ที่เป็นตัวเอกคือ สองเมืองและบาลี ถึงแม้ว่าทั้ง
สองคนได้รับผลกระทบจากความเห็นแก่ตัวของ
พ่อแม่ แต่ก็สามารถพัฒนาตนเองจนแก้ปัญหา
ของตนได้ ทั้งยังช่วยให้ตัวละครพ่อแม่รับรู้ถึง
ปัญหาความรุนแรงที่สร้างไว้โดยไม่รู้ตัวให้กับลูก
ๆ บาลีและสองเมืองรู้จักพลิกสถานการณ์จากความ
ทุกข์มาเป็นความสุขได้อย่างสมเหตุสมผล
เพราะสองเมืองและบาลีมีนิสัยใฝ่ดี ไม่นำความ
ผิดพลาดที่พ่อแม่สร้างบาดแผลในใจให้กับพวก
เขาทั้งสองมาเป็นปมด้อยให้ตนเอง แต่นำมาเป็น
แรงผลักดันให้ดีขึ้น ยืนหยัดด้วยตนเองให้ได้
และเข้าใจ ให้อภัยพ่อแม่ได้ในที่สุด

ในนวนิยายเรื่อง **ปูนปิดทอง** นอกจากผู้
แต่งจะนำเสนอภาพความรุนแรงในครอบครัวที่
แตกแยกจากปัญหาหย่าร้างแล้วนั้นผู้แต่งยังได้
นำเสนอภาพครอบครัวในอุดมคติ คนใน
ครอบครัวรักใคร่ ประองตองกัน ซึ่งก็คือ ครอบครัว

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พิจิตราเป็นครอบครัวของสภา เพื่อนของสองเมือง ภาพครอบครัวพิจิตรา แม้ว่าจะจะเป็นครอบครัวธรรมดา แต่ครอบครัวนี้เต็มไปด้วยความรักและความอบอุ่น เห็นอกเห็นใจต่อกัน และแบ่งปันความช่วยเหลือให้แก่กันของสมาชิกครอบครัว เป็นครอบครัวที่ใช้ชีวิตเรียบง่ายท่ามกลางความเจริญและความมั่งคั่งของเมืองหลวง ด้วยเหตุนี้สองเมืองจึงได้เข้ามาพึ่งพาครอบครัวนี้ ในยามที่เข่าพบเจอปัญหาต่าง ๆ รุมเร้า หรือไม่มีกำลังใจ เพราะครอบครัวของเขาแตกแยกและเขาไม่เคยได้รับความรัก ความอบอุ่นที่เพียงพอจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีหน้าตาทางสังคม อย่างครอบครัวของเขาได้เลย

นอกจากนี้ ผู้แต่งได้เสนอภาพความแตกต่างระหว่างครอบครัวพิจิตรา ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างด้านฐานะ สถานภาพทางสังคม และความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะภาพความแตกต่าง ทางบทบาทของพ่อแม่ที่เป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัด กล่าวคือพ่อร์และลำพู พ่อแม่ของสภาต่างดูแลและให้คำปรึกษาแก่สองเมืองเสมือนเขาเป็นลูกชายอีกคนหนึ่ง ในขณะที่พ่อแม่ที่แท้ ๆ ของเขากลับละเลยบทบาทหน้าที่ของผู้เป็นพ่อและแม่ไป ดังความที่ว่า

“ยังไง ๆ ก็ระวังนะเมืองนะ แม่เห็นห้างร้าน บริษัทเขาเจ๋งๆ กันแล้วใจคอไม่ดี ไม่นึกถึงคนอื่นเลยนอกจากลูก”

“...เขารู้สึกว่าขอบตาตนเองผะผ่าวอย่างกลืนไม่ได้..ผู้หญิงคนนี้ประเสริฐนัก เธอทำบุญกับเขามาตลอด ด้วยการหยิбыื่นไออุ่นให้กับผู้ชายที่ไม่กำพรว้าพ่อแม่แต่ก็เหมือนกำพรว้า”

(ปูนปิดทอง 2544: 26-28)

จากข้อความข้างต้น ผู้แต่งบรรยายให้เห็นถึงภาพการพูดคุยเพื่อรับฟังและปรึกษาปัญหา ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ของสภาเป็นห่วงเป็นใยและแสดงให้เห็นความรักได้มากกว่าพ่อแม่ที่แท้จริงของสองเมืองเกือบทุกหน้าที่ ถ้ามองไปถึงสาระทุกข์สุขดิบ แสดงความเป็นห่วงเป็นใย คอยรับฟัง ปัญหาและให้คำแนะนำที่ดีต่อสองเมืองอีกด้วย การที่ผู้แต่งให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผ่านการทอดถ้อยทอดจากพ่อร์และลำพู ยิ่งทำให้ภาพการละเลยบทบาทพ่อแม่ที่ดีของพ่อแม่แท้ ๆ ของสองเมืองชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงการขาดความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนให้แก่ครอบครัวอื่น

ความแตกต่างระหว่างครอบครัวมธุรา กับครอบครัวพิจิตรา ไม่ว่าจะเป็นด้านนิสัยใจคอ พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร และความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ดังกล่าว สามารถช่วยประคับประคองบาดแผลภายในจิตใจของสองเมืองแล้วยังช่วยให้สองเมืองปรับเปลี่ยนมุมมองในแง่ลบที่มีต่อพ่อแม่ได้อีกด้วย ดังนั้นเมื่อสองเมืองสามารถปรับความเข้าใจกับครอบครัว

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

และความสัมพันธ์ในครอบครัวเริ่มเป็นไปด้วยดีแล้ว การให้ความสำคัญกับบทบาทของพ่อแม่ในครอบครัวพิจิตรสะท้อนให้เห็นถึงการดำรงบทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ว่าเป็นสิ่งที่ชี้นำไปในทางที่ถูกที่ควร และเป็นสิ่งที่เยียวยาปัญหาครอบครัวได้

ทั้งนี้สองเมืองและบาลียังสามารถนำพาตนเองออกจากความเจ็บแค้นที่มีต่อพ่อแม่ได้ด้วยการละทิ้ง และเมื่อได้พบกับความรักอย่างแท้จริงความรักนั้นช่วยให้ตนเองบรรเทาความคับข้องขุนเคืองได้ และพยายามทำความเข้าใจความทุกข์และปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต บาลิเริ่มเข้าใจสิ่งต่าง ๆ มากขึ้นขึ้นภายหลังที่มีความรักและพบปัญหาในขณะสานความสัมพันธ์ ส่วนสองเมืองก็ให้อภัยแม่ภายหลังที่ซาบซึ้งในความรักความห่วงใยจากสายทอง ที่ช่วยคลี่คลายว่าวุ่นใจของความรู้สึกของตนที่มีต่อบาลิ สองเมืองและบาลิต่างตระหนักในคุณค่าของความรัก ทำให้สองเมืองและบาลิเห็นถึงคุณค่าของความรักบิดชอบในฐานะพ่อแม่ และสร้างครอบครัวของตนให้มั่นคงไม่ผิดพลาดเหมือนที่ทั้งสองเคยพบเจอ

4. ความรุนแรงในครอบครัวที่เพศชายเป็นผู้กระทำ

ความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายที่นำมาศึกษา ปรากฏในผู้ถูกกระทำเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากในสังคมไทยมองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า ทั้งในเรื่องของรูปลักษณ์

ภายนอกและจากความเชื่อของคนในสังคม ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปุน** และ **ปุนปิดทอง** เช่น

พระยาอภิบาลบำรุง ในนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปุน** มักมีพฤติกรรมที่ชอบกดขี่ข่มเหงทุกคนในบ้าน โดยเฉพาะเพศหญิง เพราะถือว่าตนเองนั้นเป็นพ่อ เป็นปู่ และมีอำนาจเหนือทุกคนในบ้านดังตัวอย่าง

“อี่ปท์! อีสารเลว... อีชาติชั่ว! กูเจ็บใจนักที่มีเลือดเลวอย่างเอ็ง ชะ...ชะ... รืออันมีคู่นักตั้งแต่ตัวแค่นี้ ยังมีหนาไก่อีครู้รักเป็นลูกศัตรูของกูเสียอีก...”

(ขมื่นกับปุน, 2552: 89)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงทฐิของพระยาอภิบาลบำรุงที่มีความเกลียดชังเป็นพื้นฐานในจิตใจ จึงคิดขวางไม่ให้ปัทมารักกับธนาเมื่อปัทมาไม่เชื่อฟังก็ต่อว่าด้วยถ้อยคำรุนแรงที่ทำให้เจ็บช้ำน้ำใจ ทั้งยังทุบตี ถึงแม้จะเป็นการสั่งสอนแต่ก็มากเกินความจำเป็น ทั้งนี้เป็นเพราะทฐิในใจตน ละถือว่าตนเองเป็นใหญ่เพียงเท่านั้น

ส่วนในนวนิยายเรื่อง **ปุนปิดทอง** บุรีและทวิเป็นตัวละครพ่อของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง **ปุนปิดทอง** โดยบุรี เป็นพ่อของบาลิ ตัวละครเอกฝ่ายหญิง ส่วนทวิ เป็นพ่อของสองเมืองตัวละครเอกฝ่ายชาย ในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งเสนอให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกที่มีสาเหตุมาจากความบกพร่องด้านจริยธรรมของพ่อ คือ ไม่สามารถควบคุมกิเลสภายในจิตใจของตนเองได้ มีพฤติกรรม

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นอกใจจนภรรยาทนไม่สามารถทนได้ รวมถึงการขาดความรับผิดชอบต่อภรรยาและลูกทั้งในครอบครัวเก่าและครอบครัวใหม่ ทั้งนี้การละเลยต่อการดำรงบทบาทสามีและพ่อที่ดีดังกล่าว ไม่เพียงแต่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครอบครัวต้องแตกแยกเท่านั้น แต่ตัวละครพ่อทั้งสอง ยังได้รับความทุกข์ที่เกิดจากการทำผิดพลาดที่ตนเองได้ทำไว้กับคนในครอบครัวอีกด้วย ดังตัวอย่าง

บุรีและทวี ต่างมีฐานะทางสังคมที่ดี บุรีเป็นนักธุรกิจเกี่ยวกับความบันเทิง ส่วนทวีก็ได้รับมรดกตกทอดจากครอบครัวและประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว แต่ด้วยสาเหตุพวกเขาไม่สามารถจัดการกับกิเลสของตนเองได้ ตรงกันข้ามพวกเขา กลับตอบสนองต่อกิเลสนี้ด้วยการใช้ทุนทางสังคมและทุนทรัพย์ ที่ตนเองมีนั้นเป็นเครื่องมือแลกกับความสุขส่วนตัว โดยไม่ได้คำนึงถึงภรรยาและลูก และท้ายที่สุดเมื่อภรรยาไม่สามารถอดทนต่อความไม่ซื่อสัตย์ของสามีได้ จึงเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจนถึงขั้นหย่าร้างกัน และผลที่ตามมา ก็กระทบกับลูกทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งส่วนใหญ่ขาดที่พึ่งพิง ขาดคนคอยชี้แนะแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต ทำให้ลูกรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่นจากผู้เป็นพ่อและแม่ ดังบทสนทนา ระหว่างทองแท้ อาของสองเมืองกับบาลีที่พูดถึง ทวีและบุรีว่า

“พ่อที่เมืองเขาทำอะไรคะตอนนี้”

“แหม...จะทำอะไรได้ เขาก็เศรษฐีนะซี มีเมียยังมีเนคไท สรุปลงแล้วก็ไม่จริงไม่จัง แหะลองไปเรื่อยๆ ...”

...บาลียิ้มนิดๆ แต่เป็นยิ้มที่ค่อนข้างเฉือนและรวดราว...พ่อของสองเมืองก็คล้ายกับพ่อ หล่อนนั่นแหละ จะผิดกันก็โดยรายละเอียด คนทั้งสองใช้เงินเปลืองเท่ากับใช้เมียเปลือง เพราะฉะนั้นใครก็ตามที่บังเอิญเกิดมาเป็นลูกเขา ถ้ามาไม่เป็นลูกเมียที่หนึ่งก็ต้องเป็นลูกเมีย ถัด ๆ ไป ซึ่งจะเป็นที่เท่าไหนก็แล้วแต่ "นัมเบอร์"ของเมีย...ลูกเหล่านี้ได้รับการเลี้ยงดูอย่าง ดีเลิศก็จริง เพราะเขาไม่เกี่ยงเรื่องอุปการะแต่ โดยสายสัมพันธ์แล้ว นับว่าห่างเหินอย่างที่สุด

(ปูนปิดทอง 2544: 69-70)

ข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องในบทบาทและหน้าที่การเป็นสามีและพ่อที่ดีและพ่อของบุรีและทวี คือ ตัวละครทั้งคู่ เห็นแก่ความสุขของตนเองมากกว่าที่การซื่อสัตย์ต่อภรรยา ส่วนในฐานะของผู้เป็นพ่อนั้นจะเห็นได้ชัดว่าทั้งคู่ใช้เงินเป็นตัวแทนของหน้าที่และความรับผิดชอบมากกว่าที่จะมอบสายสัมพันธ์ทางความรักให้แก่ลูก ซึ่งเงินไม่สามารถสร้างความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกได้ หากปราศจากความรัก ความดูแลเอาใจใส่ ลูก ๆ จึงรู้สึกว่าเขาทั้งสองเป็นพ่อแค่เพียงในนามเท่านั้น แต่ไม่ได้มีความรัก ความผูกพัน หรือความห่วงใยต่อกันเลยแม้แต่น้อย

สกรรจ์ พี่ชายร่วมบิดากับบาลี เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการดำเนินบทบาทที่ผิดพลาดของ

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บุรีที่เห็นได้ชัด หลังจากทีบุรีเลิกกรากับแม่ของ
สกรรจได้ไม่นานก็ไปแต่งงานใหม่กับแม่ของบาสี
เมื่อสกรรจถามไถ่เรื่องราวถึงแม่ บุรีก็ตอบคำตอ
ถามโดยไม่คิดถึงสภาพจิตใจของลูกและตอบไปว่า
“แม่สกรรจเขาไม่ว่างหรอก เขาก็ต้องไปทำงาน
เหมือนกัน” อาจเป็นเพราะเขาไม่คิดว่าคำตอ
แบบนี้จะกลายเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้สกรรจเลิก
ทางเดินที่ดี เติบโตขึ้นมาพร้อมกับความว้าเหว
และความรู้สึกโดดเดี่ยวว่าตนเองถูกทอดทิ้ง เป็น
การทำร้ายจิตใจลูกด้วยความจริงที่โหดร้าย
มากกว่าที่จะปลอบโยนลูก สกรรจจึงต้อง
กลายเป็นคนมีมด้อยเรื่องการขาดความรักและ
ความอบอุ่นมาตั้งแต่ยังเด็ก ส่งผลให้เมื่อเติบโตขึ้น
เขาจึงเลือกทางเดินที่ผิด

เรื่องราว กับยามปลอดภัย พี่น้องต่างมารดา
ของสองเมือง เป็นตัวละครที่สะท้อนความ
ผิดพลาดของทวี ผู้เป็นพ่อได้อย่างชัดเจน คือ ทวี
ไม่ได้เลี้ยงดูและรับผิดชอบความเป็นอยู่ของลูกได้
เท่ากับการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเอง เพราะ
เมื่อเขาสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิงในฐานะ
ภรรยาจนมีลูกด้วยกันแล้วแต่ก็ยังไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน
เมื่อเลิกกันได้ไม่นานเขาก็ไปแต่งงานใหม่ ปลอ
ยให้ลูกดำรงชีวิตด้วยตนเอง ละเลยที่จะอุปการะลูก
ให้มีความเป็นอยู่ที่สุขสบายตามหน้าที่ที่ผู้เป็นพ่อ
พึงกระทำ เรื่องรามและยามปลอดภัยจึงต้องมีชีวิตที่
ไม่มั่นคงด้วยการขาดความรับผิดชอบของผู้เป็น
พ่อและแม่ที่จำเป็นต้องมีครอบครัวใหม่ ดังนั้นเมื่อ
ทั้งคู่ไม่สามารถหาทางออกให้กับชีวิตได้จึงไม่เพียง
ใช้ปมปัญหาในใจที่เกิดจากพ่อแม่ไปในทางผิด ไม่

ว่าเป็นความคดโกง ตัดการพนัน และติดยาเสพติด
ติดเท่านั้น แต่พวกเขายังนำความเคียดแค้น และ
ความเจ็บช้ำจากบาดแผลในใจของตนที่พ่อแม่ทิ้ง
ไว้ให้ย้อนกลับมาทำร้ายผู้เป็นพ่อแท้ๆ ของตนอีก
ด้วย เช่น ในเหตุการณ์ที่เรื่องรามคอยส่งข่าวและ
ขโมยปืนของสองเมืองให้กับยามปลอดภัยเพื่อ
วางแผนร่วมมือกันปล้นบ้านสองเมือง พี่ชายร่วม
บิดาของตน ในขณะที่สองเมืองและครอบครัวไป
ทำธุระที่ต่างจังหวัด ทวีจึงมาเฝ้าบ้านแทนและ
พยายามขัดขวาง แต่สุดท้ายก็ถูกลูก ๆ ของตนทำ
ร้าย จึงเป็นเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าทั้งเรื่อง
รามและยามปลอดภัยไม่มีจิตสำนึกที่ดี คิดร้ายกับ
พี่ชายของตนเอง และทำร้ายพ่อ นั่นเป็นเพราะว่า
เขาไม่มีความศรัทธาในตัวพ่อเลยแม้แต่น้อย ดัง
ความที่ว่า

“ไอ้คนสารเลว มึงนะชั่วช้าสาหัสถึงขนาด
นี้แล้วระอะ”

...

“เหรอพ่อเหรอ” ปลอดถามพลางยิ้มเยาะ

“พ่อรู้เหมือนกันเหรอว่าพ่อไม่
มีความหมาย...นี่แม่พ่อ ความจริงพ่อนะไม่มี
ความหมายนานแล้ว”

(ปูนปิดทอง, 2544 : 620-621)

จากบทสนทนาข้างต้นจะเห็นว่า ทวีที่ไม่ได้
มีบทบาทในการดูแลและปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่ลูก
แต่กลับเป็นผู้สร้างบาดแผลไว้ในจิตใจของลูก
และยังยามปลอดภัยกับเรื่องรามไม่ได้เติบโตขึ้นมา

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภายใต้การดูแลของแม่ซำด้วยแล้วยอมทำให้เขาทั้งสองไว้ที่ทิ้งพาทางใจ ขาดคนคอยชี้แนะทางที่ดี เขาจึงเป็นคนที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ยิ่งไปกว่านั้นคือทั้งสองได้กลับมาเอาบาดแผลในจิตใจนั้นมาเป็นสิ่งที่ทำร้ายตนเองให้ตกต่ำลงมากกว่าที่จะเป็นแรงผลักดันตนเองให้สูงขึ้น ดังนั้นเมื่อทวีด่าทอยามปลอดตัวเป็นคนเลวมากเท่าไรก็เท่ากับเป็นการชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของตนในฐานะที่เป็นพ่อมากขึ้นเท่านั้น

นอกจากทวีจะถูกลูกทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจในเหตุการณ์ปล้นบ้านสองเมืองแล้วนั้น ยังสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมการใช้เงินอย่างไม่รู้คุณค่าไปกับการตอบสนองต่อกิเลสตัวเอง ทั้งการพนัน การเที่ยวเล่นตามอำเภอใจ การนำเงินเลี้ยงดูผู้หญิง เป็นการทำให้สมบัติที่เคยมีที่เป็นมรดกตกทอดนั้นหมดลง ต้องนำสมบัติไปขายเพื่อชดใช้หนี้สินที่ได้ก่อไว้เพราะกิเลสของตนจนไม่เหลืออะไร จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทวีต้องทนทุกข์กับความผิดพลาดในชีวิต แต่เขายอมรับความผิดพลาดของตนเองในที่สุด ดังข้อความตอนที่บุรีสนทนากับบุรีว่า

“คุณกับผมนี่ก็แปลกนะ ชีวิตคล้ายกัน เป็นบ้าเลยเสีย มีลูกที่เสียก็เสีย คล้ายกัน ลูกดีก็ดีคล้ายกัน”

(บุเนปิตทอง 2554 : 700)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าตัวละครทั้งสองต่างก็สำนึกผิดในการกระทำของ

ตนที่ไม่อาจดูแลและรับผิดชอบลูกให้เป็นคนดีอย่างที่ควรจะเป็น ทั้งที่สามารถทำได้ นอกจากนี้ตัวละครทั้งสองยังมองเห็นว่า ความทุกข์ที่ตนได้รับจากการกระทำของลูกคือบทเรียนที่ทำให้พวกเขาย้อนกลับมาพิจารณาถึงความผิดตัวเอง ที่ได้กระทำไว้ ทำให้บุรีที่มียังมีลูกเล็กตระหนกได้ว่า เขาควรเป็นพ่อดีก่อนจะสายไปเสียอีก เขายังต้องมีภาระหน้าที่เลี้ยงดูลูกไม่ให้บกพร่องอย่างที่แล้วมาอีก และยังคงต้องปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ลูกเติบโตมาพร้อมกับความรักและความอบอุ่นของพ่อแม่ และก่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ตนเองและผู้อื่นในอนาคตต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาภาพแทนความรุนแรงในครอบครัว ในนวนิยายเรื่อง **ขมื่นกับปูน** ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ และ **ปูนปิตทอง** ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่าภาพแทนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในวรรณกรรม ทั้ง 2 เรื่อง เป็นดังนี้

ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการหย่าร้าง ซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวในชีวิตสมรส อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้เด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก ขาดความรัก ความอบอุ่น และมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ ขึ้นได้ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โดยเฉพาะพฤติกรรมระหว่างสามีและภรรยา ที่เป็นสาเหตุของปัญหาครอบครัว เช่น การที่สามี ภรรยา มีพฤติกรรมนอกกันและกัน ย่อมทำลาย ความเชื่อถือ ความไว้วางใจที่ต่อกันได้ ทั้งยังเป็นการสร้างความทุกข์ ความขมขื่น ความเสียใจ ความเจ็บใจให้แก่ชีวิตคู่ และเป็นสาเหตุที่ทำให้ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ร้าวฉาน ปัญหา การหย่าร้างเป็นความรุนแรงที่ตามมาหลังจาก การใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของสมาชิก ในครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม

ทั้งนี้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมก็เป็นอีก หนึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ผู้เป็นพ่อ กับ แม่ต่างมุ่งแสวงหาความสุขสบายและความมั่นคง ให้กับชีวิตด้วยเงินทองและชื่อเสียงจนทำให้ ศีลธรรมและจริยธรรมถูกลดระดับความสำคัญลง ไป ดังเห็นได้ชัดในเรื่องว่าปัญหาด้านจิตใจเป็น สาเหตุสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ครอบครัวเดียวกันต้องเหินห่างกัน และอาจก่อให้เกิด ความรุนแรงในด้านอื่น ๆ ตามมาภายหลัง

ความรุนแรงที่ตัวละครกระทำต่อตนเอง เป็นการมุ่งนำเสนอถึงความต้องการของมนุษย์ผ่านตัว ละคร ซึ่งความต้องการนั้นค่อนข้างรุนแรงอยู่ ภายใต้อัจฉริยะ แต่ตัวละครต้องพยายามการเก็บ กอด เป็นการซ่อนความรู้สึกของตนไม่ให้ผู้อื่นรับรู้ และอาจมีพฤติกรรมการทำร้ายตนเองให้ได้รับ บาดเจ็บหรือเสี่ยงอันตราย โดยมีลักษณะนิสัยเป็น ตัวส่งผลให้เกิดความรุนแรง คือลักษณะอ่อนแอ

และลักษณะเข้มแข็ง จากการศึกษาพบว่า ลักษณะนิสัยของตัวละครมักจะมี ความซับซ้อน ทางอารมณ์ ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเข้มแข็ง มักจะมีทั้งความอ่อนไหวและมีความเข้มแข็ง ฝืด ประกอบกับความมีสติเตือนตัวเองได้อย่าง เหมาะสมยอมพ่ายแพ้ปัญหา ในขณะที่ตัวละคร ที่มีลักษณะนิสัยอ่อนแอจะไม่มีทักษะในการ แก้ปัญหา

ประการสุดท้ายคือความรุนแรงในครอบครัว ที่เพศชายเป็นผู้กระทำ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก ในสังคมไทยมองว่าผู้หญิงชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง มีอำนาจ และมีความเป็นผู้นำ ทั้งในเรื่องของ รูปลักษณ์ภายนอกและจากความค่านิยมของคน ในสังคม อีกทั้งผู้หญิงหรือผู้ที่ด้อยกว่าย่อมถูก กระทำ ความรุนแรงได้ทั้งทางกาย วาจา หรือจิตใจ

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาความรุนแรงในวรรณกรรมเรื่องอื่น ที่ปรากฏลักษณะความรุนแรงในด้านครอบครัว หรือด้าน อื่น ๆ อาจเป็นความรุนแรงในด้านเพศ ความรุนแรงในการใช้ภาษา หรือความรุนแรงที่ มนุษย์มีต่อสัตว์ ธรรมชาติ เพื่อขยายองค์ความรู้ ด้านความรุนแรงออกไปในมิติต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา อโศกสิน. 2544. **ปูนปิดทอง**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ดับเบิ้ลนาวัน.

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จิตรลดา สุวัติกุล. (2529 – 2530, ตุลาคม – มีนาคม). จุลตา ภัคศิฏฐิมนตรี. 2552. **ขมื่นกับปูน**. พิมพ์ครั้งที่ 5.
การพัฒนาคน : มิติหนึ่งของนวนิยายไทย. กรุงเทพฯ : เพื่อนดี.
ภาษาและหนังสือ. 19(2): 67 – 68. ชลธิรา สัตยาวัฒนา. 2522. **เบิกฟ้าวรรณกรรม**.
กรุงเทพฯ : นวลจันทร์.